

PANDA Training Toolkit

Deel 1 - Wettelijke kaders

Dit document maakt deel uit van het Europese Erasmus+KA- project, "Participation and Collaboration for Action", acroniem PANDA, code 2020-1-BE02-KA202-074818. Bij het project zijn 4 Europese universiteiten betrokken: Arteveldehogeschool (België), Norwegian University of Science and Technology (Noorwegen), Queen's University Belfast (Noord-Ierland) en Universidad Complutense de Madrid (Spanje). Er zijn ook 4 organisaties bij betrokken: Agentschap Opgroeien (België); Trondheim Kommune /Link (Noorwegen); Voice of Young People in Care, VOYPIC, (Noord-Ierland) en Fundación Secretariado Gitano , FSG (Spanje).

Deel 1 – geschreven door Winter, K. en het QUB/VOYPIC team met aanvullingen op het ontwerp – auteurs: Winter, K., McCafferty, P., McGuigan, G., Toal, A. and Aerts, L., Blanco Carrasco M., Børmark, P., Corchado Castillo, A.I., Dorado Barbe, A.I., Eerdeken, W., Haedens, N., Heirbaut, Hernes, S., Husby, I.S., Juul R., E. Lowagie, L., Leyra Fatou, B., Mercado García, E., Ortiz Mateos, M., Roncal Vargas, C., Saenen, V.

Inhoud

ALGEMENE INTRODUCTIE	3
1 AANVANG DEEL 1: WETTELIJKE KADERS	3
2 GROEPSREGELS	3
3 DOELEN EN DOELSTELLINGEN VAN DE TRAININGSSESSIE	3
SECTIE A: AFFINITEIT BIJ KINDERRECHTEN	5
OEFENING A1.....	5
OEFENING A2.....	7
SECTIE B: WAT BELEMMERT JE OM JE IN TE ZETTEN VOOR KINDERRECHTEN	8
OEFENING B1.....	8
OEFENING B2.....	9
SECTIE C: WAT IS HET IVRK, WAAR KOMT HET VANDAAN, WAAROM IS HET BELANGRIJK EN WAT ZIJN DE BEPALINGEN ERVAN?	10
OEFENING C1.....	10
OEFENING C2.....	11
SECTIE D: HET IVRK TOEGEPAST IN DE PRAKTIJK: CASESTUDY	13
OEFENING D1.....	13
OEFENING D2.....	14
BEËINDIGEN VAN DE SESSIE	15
BIJLAGE EEN: CASUS	16
BIJLAGE TWEE: UITTREKSELS UIT ALGEMENE OPMERKINGEN VAN DE VN	17
BIJLAGE DRIE : SJABLOON BRIEF	20
REFERENTIES	22

Algemene introductie

De toolkit is ontworpen als onderdeel van het Erasmus+ PANDA-project. Het bestaat uit vier aparte delen:

- Deel een, wettelijke kaders, richt zich op het IVRK, General Comments
- Deel twee behandelt uitdagingen en mogelijkheden
- Deel drie gaat over sociale/groeps participatie
- Deel vier richt zich op methoden en tools

Elk onderdeel kan worden gebruikt als een op zichzelf staande oefening of de onderdelen kunnen opeenvolgend worden gegeven. De toolkit vormt een aanvulling op de bronnen die zijn ontworpen als onderdeel van het Erasmus+-project. Opleiders en deelnemers wordt sterk aangeraden om deze naast de toolkit te gebruiken.

1 Aanvang deel 1: wettelijke kaders

De opleider nodigt de deelnemers uit om te zeggen wie ze zijn, wat hun werk is en welk talent/kwaliteit ze hebben.

2 Groepsregels

De facilitator nodigt de deelnemers uit om enkele groepsregels te bepalen volgens dewelke de groep zal werken, en die het volgende kunnen bevatten:

- wat in de groep wordt gezegd, blijft in de groep
- zorg voor ruimte voor iedereen om deel te nemen
- waardeer de bijdragen van iedereen, of je het nu eens bent of niet
- geef alleen constructieve feedback.

3 Doelen en doelstellingen van de trainingssessie

De opleider schetst de doelstellingen van de trainingssessie. Dit onderdeel van de toolkit behandelt de kinderrechten zoals gedefinieerd in het IVRK en heeft tot doel:

- de kennis van professionals met betrekking tot het VRK en de ondersteuning van de algemene opmerkingen van de VN te vergroten

- het vertrouwen en de competenties van professionals om de bepalingen van het IVRK toe te passen op alle aspecten van de dagelijkse praktijk te versterken
- het belang te benadrukken voor professionals van het reflecteren over hun houding, vooroordelen en aannames ten opzichte van kinderen en de kindertijd
- Professionals te inspireren om zich betrokken te voelen bij organisatorische en structurele systemen die kinderrechten centraal willen stellen in beleid en praktijk.

Sectie A: Affiniteit bij kinderrechten

Oefening A1

Doel van de oefening:

Het doel van de volgende oefening is dat deelnemers nagaan hoe inzet voor mensenrechten tegelijk inzet voor gelijkheid betekent en vice versa, en om dit te bekijken door de lens van de situaties van de ander. De oefening wil laten zien hoe keuzes of het gebrek daaraan een patroon vormen in de samenleving.

Zie ook [Achtergrond wettelijke kaders](#) en instructies over regionale wetgeving in de 4 landen: [België](#), [Noord-Ierland](#), [Noorwegen](#), [Spanje](#)

Instructies:

- Iedereen vindt een plek waar hij zich prettig voelt, zonder afleiding.
- De opleider leest verklaringen voor uit de [Universele Verklaring van de Rechten van de Mens](#) als volgt:

Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren (artikel 1)

Een ieder heeft recht op alle rechten en vrijheden die in deze Verklaring worden genoemd, zonder enig onderscheid van welke aard dan ook, zoals ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, vermogen, geboorte of andere status. Bovendien mag er geen onderscheid worden gemaakt op basis van de politieke, jurisdictie of internationale status van het land of gebied waartoe een persoon behoort, ongeacht of het onafhankelijk, trust, niet-zelfbesturend of onder enige andere beperking van soevereiniteit is (artikel 2)

- De opleider nodigt de groepsleden uit aan een kind te denken waarmee ze hebben gewerkt.
- Met dit kind in gedachten nodigt de opleider de deelnemers uit om naast elkaar op een rij te gaan staan.

- Nog steeds met dit kind in gedachten, nodigt de opleider de deelnemers uit om naar de volgende uitspraken te luisteren en een stap vooruit te zetten voor elke uitspraak die op het kind van toepassing is. De stellingen zijn als volgt:
  - Ik kan nieuwe kleren kopen wanneer ik ze nodig heb/wil.
  - Ik heb geen discriminatie ervaren vanwege mijn religie.
  - Mijn huis kan voldoende worden verwarmd als het koud is.
  - Ik kan buiten spelen wanneer ik wil.
  - Ik ben niet gepest vanwege mijn handicap.
  - Ik kan toegang krijgen tot extra bijles om me te helpen bij mijn opleiding.
  - Ik heb geen discriminatie ervaren vanwege mijn huidskleur .
  - Ik kan medische hulp krijgen wanneer ik die nodig heb.
  - Op school wordt mijn mening gevraagd en er wordt naar me geluisterd.
  - Ik heb geen discriminatie ervaren vanwege mijn cultuur.
  - Ik ben niet bang om over mijn seksualiteit te praten.
  - In mijn familie wordt mijn mening gevraagd en er wordt naar me geluisterd.

- Aan het einde van de oefening zouden individuen moeten ontdekken dat ze in verschillende snelheden vooruitgang boeken (de oefening is dus een visuele weergave van verschillende toegang tot basisrechten).

- De opleider nodigt de deelnemers uit om feedback te geven op de oefening a.d.h.v. volgende vragen:
  - Hoe voelde het om naar voren te stappen?
  - Hoe voelde het om geen stap vooruit te kunnen zetten?
  - Op welk punt begonnen de groepsleden de verschillen in de snelheid waarmee ze vooruit gingen op te merken?

- De opleider beëindigt de oefening door het belang te onderstrepen van het [IVRK](#) in het leven van kinderen dat, indien toegepast, helpt bij het bevorderen en waarborgen van gelijke kansen.

Oefening A2

Doel van de oefening:

Het doel van deze oefening is dat de groep tot een gemeenschappelijk groepsbegrip komt over het belang en de relevantie van kinderrechten.

Instructies:

- De opleider nodigt de deelnemers uit om in tweetallen een schriftelijke oefening van 3 minuten te maken om het volgende te vervolledigen: Mijn begrip over kinderrechten is.....
- De opleider vraagt de deelnemers vervolgens om hun tekst voor te lezen en voegt de sleutelwoorden toe aan een whiteboard/flipover/chatfunctie.
- De opleider verzamelt de trefwoorden en schrijft een gezamenlijke verklaring over kinderrechten.

Sectie B: Wat belemmert je om je in te zetten voor kinderrechten

Oefening B1

Doel van de oefening:

Het doel van deze oefening is deelnemers te doen nadenken over drempels (op het niveau van het individu, het team, de organisatie en de bredere samenleving) voor de toepassing van de kinderrechten?

Instructies:

De opleider nodigt de deelnemers uit om een reeks concentrische cirkels te tekenen (zie hieronder) en onder elke cirkel factoren op te sommen.

De opleider kan het volgende benadrukken:

- Ik-factoren kunnen een gebrek aan kennis, vaardigheden en waarden die een weerspiegeling zijn van een organisatiecultuur die andere aspecten bij het werken met kinderen voorrang geven
- Team – Teamcultuur is niet 'pro kinderrechten'
- Organisatie - Gebrek aan beleid en praktijkrichtlijnen die specifiek kinderrechten vermelden. Gebrek aan vermelding van kinderrechten op formulieren die worden gebruikt voor dossiers en bij het werken met kinderen.
- Regionale en nationale context – ambivalente/dubbelzinnige opvattingen en benaderingen.

Oefening B2

Doel van de oefening:

Het doel van deze oefening is dat deelnemers niet alleen nadenken over sterke en zwakke punten in hun organisatorische, regionale en nationale context, maar ook over kansen.

Instructies:

De facilitator nodigt de deelnemers uit om een SWOT-analyse te maken

Sectie C: Wat is het IVRK, waar komt het vandaan, waarom is het belangrijk en wat zijn de bepalingen ervan?

Oefening C1

Doel van de oefening:

Het doel van deze oefening is dat de deelnemers kennis opdoen over het IVRK, de oorsprong, de bepalingen en de uitvoering ervan.

Instructies:

Deelnemers moeten de transcripties van deze korte YouTube-video's bekijken/lezen (geen enkele is langer dan 2 minuten; je kan Nederlandse ondertiteling aanzetten):

- [Wat is het VRK en waar komt het vandaan?](#)
- [Wie is wie in de VN en het Comité voor de Rechten van het Kind](#)
- [Wat zegt het IVRK?](#)
- [Hoe wordt het IVRK realiteit?](#)

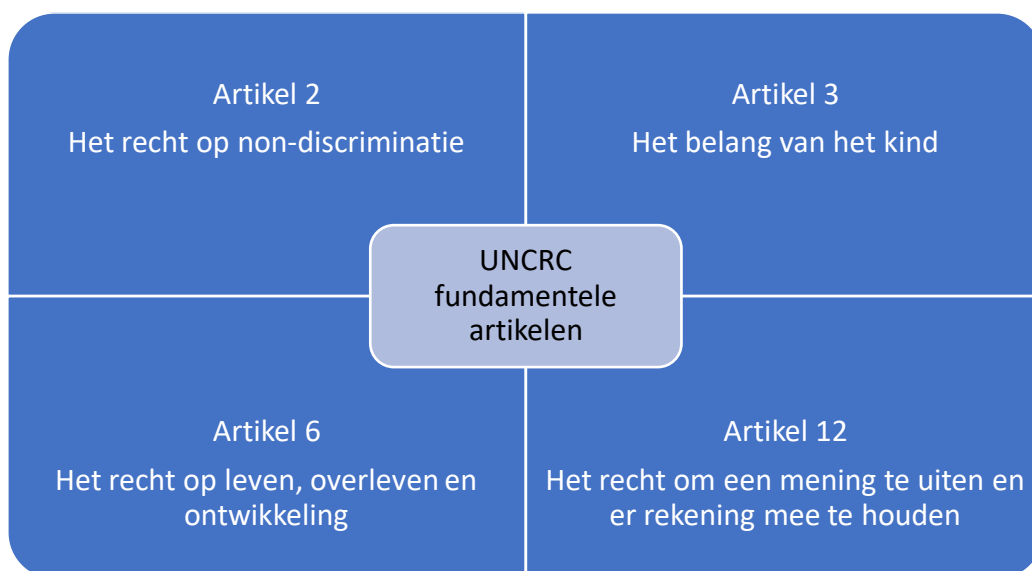
Oefening C2

Doel van de oefening:

Het doel van deze oefening is dat deelnemers ervoor zorgen dat ze toegang hebben tot IVRK-artikelen en relevante General Comments.

Instructies:

- De opleider moet de deelnemers een exemplaar geven van/toegang geven tot de IVRK-artikelen en de [algemene opmerkingen van de VN](#) (zie bijlage twee en gerelateerde weblink)
- De opleider moet de deelnemers uitnodigen om de 4 onderling gerelateerde, fundamentele IVRK-artikelen te overwegen; artikelen 2, 3, 6, 12.

- De opleider nodigt de groep uit om de implicaties hiervan te bespreken. De opleider benadrukt de volgende punten:
  - Deze artikelen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en daarom zijn de participatierechten van kinderen gebaseerd op deze 4 artikelen (en andere gerelateerde artikelen) samen.
  - Artikel 2 betekent dat we moeten uitgaan van het feit dat ongeacht de leeftijd en achtergrond van het kind, zij recht hebben op non-discriminatie en dat dit van toepassing is op artikel 12-recht.
  - Dit betekent dat alle kinderen, ongeacht hun leeftijd, het recht hebben hun mening te uiten en dat hiermee rekening wordt gehouden.

- Dit is fundamenteel. Zo is het voor professionals niet mogelijk om beslissingen in het belang van kinderen te nemen (artikel 3) zonder dat professionals de mening van kinderen vragen en daar rekening mee houden (artikel 12). De artikelen 3 en 12 zijn complementair.
  - Artikel 6 benadrukt dat kinderen toegang geven tot hun participatierechten kan bijdragen aan hun gezondheid, overleving en ontwikkeling.
  - De participatierechten van kinderen krijgen uitvoering via de artikelen 2, 3, 5, 6, 12 en 13.
-
- De opleider nodigt de deelnemers uit om de artikelen 5 en 13 van het IVRK te bespreken. Wat betekenen ze?

  - De opleider beëindigt dit deel door de deelnemers uit te nodigen na te denken over een casus waarbij ze betrokken zijn/geweest zijn en hoe deze artikelen, die betrekking hebben op participatierechten, kunnen worden toegepast.

Sectie D: Het IVRK toegepast in de praktijk: casestudy

Oefening D1

Doel van de oefening:

Het doel van de volgende oefening is dat de deelnemers [de artikelen 2, 3, 5, 6, 9, 12, 13 van het IVRK](#) toepassen op cases en nagaan hoe de adviezen in de General Comments van de VN hen en hun organisaties kunnen helpen.

Instructies:

- De opleider verdeelt de groep in groepjes van 3 en vraagt hen na te denken over hoe en op welke manieren de artikelen kunnen worden toegepast op de casus en welke artikelen kunnen worden gebruikt om de besluitvorming van volwassenen aan de kaak te stellen [de casus is te vinden in bijlage 1].
- De feedback wordt vervolgens plenair besproken.

Oefening D2

Doel van de oefening:

Praktische tips geven aan professionals die kunnen helpen bij het in de praktijk toepassen van de artikelen van het IVRK.

Instructies:

- De opleider vestigt de aandacht op de General Comments van de VN. Deze geven gedetailleerde richtlijnen voor de implementatie van de IVRK-artikelen [relevante, nuttige fragmenten zijn te vinden in bijlage twee].
- Concreet geldt voor de participatierechten van kinderen en in het bijzonder jonge kinderen het volgende (teksten in het Engels):
  - [Algemene opmerking nr . 5 \(2003\): Algemene uitvoeringsmaatregelen van het Verdrag inzake de rechten van het kind.](#)
  - [Algemene opmerking Nr . 7 \(2005\): Implementatie van kinderrechten in de vroege kinderjaren](#)
  - [Algemene opmerking Nr . 12 \(2009\): Het recht van het kind om te worden gehoord](#)
- De gespreksleider vestigt de aandacht op de modelbrief in bijlage drie en op andere relevante lokale, regionale bronnen.

Beëindigen van de sessie

De opleider vraagt de groep na te denken over:

- Een nieuw ding dat ze hebben geleerd.
- Een nieuwigheid die ze in de praktijk anders gaan doen.
- Een nieuw aspect dat ze hun team, organisatie zullen vragen om te overwegen in termen van beleids- / praktijkveranderingen.

Bijlage Een: Casus

Kind gescheiden van familie

Adele is een 5-jarig meisje dat wegens verwaarlozing is geplaatst. Haar moedertaal is Pools. De verblijfplaats van haar moeder is onbekend. Adele heeft herhaaldelijk gezegd dat ze haar vader (ze noemt hem ' tata ') en haar grootmoeder van moederskant (' babka ') wil zien . Ze huilt 's nacht en roept om hen en ze heeft 2 knuffels naar ze vernoemd. Er was een overleg met de hulpverleners waarin ze besloten dat contact met deze familieleden niet in het belang van Adele was. Het blijkt dat de sociaal werker in het vergaderformulier heeft geschreven dat 'dit kind te jong is om een mening te geven'. Met welke factoren in het besluitvormingsproces moet je rekening houden bij het beoordelen van dit besluit en het overwegen van Adele's rechten onder het VRK en welke artikelen kunnen van toepassing zijn?

Bijlage twee: uittreksels uit algemene opmerkingen van de VN

Un Algemeen Commentaar nr. 5 (2003, p. 4)

Artikel 2: de verplichting van de staten om de rechten die in het verdrag zijn vastgelegd, te eerbiedigen en te waarborgen voor elk kind binnen hun jurisdictie, zonder enige vorm van discriminatie. Deze non-discrimatieverplichting vereist van staten dat zij actief individuele kinderen en groepen kinderen identificeren voor wie de erkenning en verwezenlijking van hun rechten speciale maatregelen vereisen. Zo wijst het Comité er met name op dat de gegevensverzameling moet worden uitgesplitst om discriminatie of potentiële discriminatie te kunnen identificeren. Het aanpakken van discriminatie kan veranderingen in wetgeving, administratie en toewijzing van middelen vereisen, evenals educatieve maatregelen om attitudes te veranderen. Benadrukt moet worden dat de toepassing van het non-discrimatiebeginsel van gelijke toegang tot rechten geen gelijke behandeling inhoudt. Een algemeen commentaar van het Mensenrechtencomité heeft het belang onderstreept van het nemen van speciale maatregelen om omstandigheden die discriminatie veroorzaken te verminderen of uit te bannen.

Algemeen VN-commentaar nr. 7 (2005, p. 6-7)

11. Recht op non-discriminatie. Artikel 2 waarborgt de rechten van elk kind, zonder enige vorm van discriminatie. Het Comité dringt er bij de Staten die partij zijn op aan om de implicaties van dit beginsel voor het realiseren van rechten in de vroege kinderjaren te identificeren:

(a) Artikel 2 houdt in dat jonge kinderen in het algemeen op geen enkele grond mogen worden gediscrimineerd, bijvoorbeeld wanneer wetten geen gelijke bescherming bieden tegen geweld voor alle kinderen, ook jonge kinderen. Vooral jonge kinderen lopen het risico gediscrimineerd te worden omdat ze relatief machteloos zijn en afhankelijk zijn van anderen voor het realiseren van hun rechten;

14. Respect voor de mening en gevoelens van het jonge kind. Artikel 12 stelt dat het kind het recht heeft om zijn of haar mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind aangaan, en dat daarmee rekening wordt gehouden. Dit recht versterkt de status van het jonge kind als actieve deelnemer aan de bevordering, bescherming en controle van zijn rechten. Respect voor het jonge kind
keuzevrijheid - als deelnemer aan het gezin, de gemeenschap en de samenleving - wordt vaak over het hoofd gezien of afgewezen als ongepast op grond van leeftijd

en onvolwassenheid. In veel landen en regio's hebben traditionele overtuigingen de nadruk gelegd op de behoefte van jonge kinderen aan training en socialisatie. Ze werden beschouwd als onontwikkeld en misten zelfs de basiscapaciteiten voor begrip, communicatie en het maken van keuzes. Ze zijn machteloos geweest binnen hun families, en vaak stemloos en onzichtbaar in de samenleving. De commissie wil benadrukken dat artikel 12 zowel van toepassing is op jongere als op oudere kinderen. Als rechthebbenden hebben zelfs de jongste kinderen het recht om hun mening te uiten, waaraan "gepast belang moet worden gehecht in overeenstemming met de leeftijd en maturiteit van het kind" (art. 12.1). Jonge kinderen zijn zeer gevoelig voor hun omgeving en verwerven zeer snel begrip van de mensen, plaatsen en routines in hun leven, samen met het bewustzijn van hun eigen unieke identiteit. Ze maken keuzes en communiceren hun gevoelens, ideeën en wensen op tal van manieren, lang voordat ze kunnen communiceren via de conventies van gesproken of geschreven taal.

Algemeen VN-commentaar nr. 12 (2009, p9)

- Ten eerste benadrukte het Comité in zijn aanbevelingen naar aanleiding van de dag van algemene discussie over de implementatie van kinderrechten in de vroege kinderjaren in 2004 dat het concept van het kind als rechthebbende "... verankerd is in het dagelijks leven van het kind vanaf het vroegste stadium".⁵ Onderzoek toont aan dat het kind in staat is om vanaf de jongste leeftijd een mening te vormen, zelfs wanneer hij of zij deze misschien niet verbaal kan uiten.⁶ Bijgevolg vereist de volledige implementatie van artikel 12 erkenning van en respect voor non-verbale vormen van communicatie, waaronder spel, lichaamstaal, gezichtsuitdrukkingen en tekenen en schilderen, waardoor zeer jonge kinderen blijk geven van begrip, keuzes en voorkeuren.
- Ten tweede is het niet noodzakelijk dat het kind uitgebreide kennis heeft van alle aspecten van de aangelegenheid die hem of haar aangaat, maar dat hij of zij voldoende inzicht heeft om in staat te zijn haar of zijn eigen mening over de aangelegenheid te vormen.
- Ten derde zijn Staten die partij zijn ook verplicht om de implementatie van dit recht te waarborgen voor kinderen die moeite hebben om hun mening kenbaar te maken. Kinderen met een handicap moeten bijvoorbeeld worden toegerust met en in staat worden gesteld gebruik te maken van alle vormen van communicatie die nodig zijn om het uiten van hun mening te vergemakkelijken. Er moeten ook inspanningen worden geleverd om het recht op meningsuiting te erkennen voor minderheids-, inheemse en migrantenkinderen en andere kinderen die de taal van de meerderheid niet spreken.
- Ten slotte moeten Staten die partij zijn zich bewust zijn van de mogelijke negatieve gevolgen van een onattente uitoefening van dit recht, met name in zaken waarbij zeer jonge kinderen betrokken zijn, of in gevallen waarin het kind het slachtoffer is

geworden van een strafbaar feit, seksueel misbruik, geweld of andere vormen van mishandeling. Staten die partij zijn, moeten alle nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat het recht om te worden gehoord wordt uitgeoefend en volledige bescherming van het kind garandeert.

[Zie de link hier](#) voor meer informatie over alle algemene opmerkingen

Bijlage Drie : Sjabloon brief

Datum:

Geachte (naam contactpersoon),

Ik ben pleitbezorger/sociaal werker/ondersteuner voor (naam kind). Ik schrijf om onze zorgen te benadrukken met betrekking tot de participatie van het kind aan beslissingen die worden genomen m.b.t. zorg en bescherming.

De rechten van (Naam van het kind) moeten zoals vastgelegd in de [relevante lokale wetgeving] (bijv. Children (Northern Ireland) Order 1995) en het VRK zonder discriminatie (Artikelen 1 en 2 van het VRK) worden gerespecteerd. We zijn van mening dat er meerdere significante schendingen van d recheten zijn geweest, waarvan de meest urgente hieronder worden beschreven;

[Geef een lijst met rechten die zijn geschonden in zowel de lokale wetgeving als het IVRK en zorg ervoor dat u bewijs levert voor elke inbreuk (soms zullen er vergelijkbare rechten zijn in de lokale wetgeving en het IVRK die vóór de beschrijving kunnen worden vermeld - zie hieronder bijvoorbeeld)

VOORBEELD

The Children (Northern Ireland) Order 1995 - Artikel 26, lid 2 - Alvorens een beslissing te nemen met betrekking tot een kind voor wie men zorgt of voornemens is te zorgen, zal een autoriteit, voor zover redelijkerwijs mogelijk, de wensen en gevoelens van het kind vaststellen.

IVRK Artikel 12 (respect voor de mening van het kind) - Elk kind heeft het recht om zijn mening, gevoelens en wensen te uiten in alle aangelegenheden die hem aangaan, en om zijn mening serieus te laten nemen.

(Naam kind) is niet in de gelegenheid gesteld om te participeren aan relevante beslissingen en bijgevolg is er geen rekening gehouden met de wensen en gevoelens bij het nemen van beslissingen over hun zorg en bescherming. Hierdoor voelt (naam kind) zich gefrustreerd en machteloos.

The Children (Northern Ireland) Order 1995 Artikel 3 - Het welzijn van het kind moet een allerbelangrijkste overweging zijn.

IVRK Artikel 3 – Er moet worden nagedacht over de belangen van kinderen en jongeren op alle niveaus van de samenleving, en hun rechten moeten worden gerespecteerd door machthebbers.

Het is onze zorg dat de genomen beslissingen niet in het belang zijn van (naam van de jongere). Er zijn beslissingen genomen en er worden nog steeds beslissingen genomen zonder rekening te houden met de opvattingen, wensen en gevoelens van (naam kind)

Bevestig de ontvangst van deze brief na ontvangst per e-mail (e-mailadres). Wij stellen een tijdige reactie op deze kwestie op prijs.

Met vriendelijke groeten

(Teken naam)

(Afdrukken naam)

Referenties

Blanco Carrasco M., Roncal Vargas, C., Mercado García, E., Ortíz Mateos, M., Leira Fatou B., Dorado Barbe A., Corchado Castillo A. (2022). *Spaans Juridisch kader en beleid inzake het welzijn en de bescherming van kinderen* .

https://reacch.eu/wp-content/uploads/2022/12/Spanish-legislations-on-child-welfare-and-child-protection_EN.pdf

Eerdekens W., Aerts , L. (2022). *Belgisch wettelijk kader en beleid inzake kindervelzijn en -bescherming*.

https://reacch.eu/wp-content/uploads/2022/12/Vlaamse-regelgeving-inzake-jeugdhulp_NL.pdf

Langsrud , E. (sectie 2, 3 en 4), Skrove , G., Hernes , S; (hoofdstuk 5).(2022). *Noors wettelijk kader en beleid inzake het welzijn en de bescherming van kinderen*.

<https://reacch.eu/wp-content/uploads/2023/06/Noorse-wetgeving-en-beleid-inzake-het-welzijn-en-de-bescherming-van-kinderen.pdf>

Mercado García E., Blanco Carrasco M., et al. (sd). *Gedeelde juridische kaders en basisconcepten rond kindparticipatie*. Kort voor beoefenaars.

https://reacch.eu/wp-content/uploads/2023/06/Achtergrond-Wettelijk-kader_NL.pdf

Winter K., McCafferty P. (2022). *Juridisch kader en beleid voor Noord-Ierland inzake het welzijn en de bescherming van kinderen*.

https://reacch.eu/wp-content/uploads/2022/12/Northern-Ireland-legislations-on-child-welfare-and-child-protection_EN.pdf